

# Vzgoja, izobraževanje, varstvo...

Kljub temu, da je leto dni kratek čas za celovitejšo oceno o delovanju delegatskega sistema na samoupravno organiziranem področju vzgoje in izobraževanja, je rečeno v materialu »Razvoj izobraževanja v Ljubljani«, ki je bilo predloženo delegatom Skupščine mesta na februarški seji — lahko značilnosti procesov na tem področju strnemo v nekatere dolocene ugotovitve.

## Možnost vpliva delavcev

V prvi vrsti velja omeniti, da organiziranost izobraževalnih skupnosti v Ljubljani na ravni temeljnih družbeno političnih skupnosti — občin pomeni nedvomno novo kakovost v razvoju samoupravljanja na področju vzgoje in izobraževanja. Razprave o nekaterih dokumentih s tega področja v Ljubljani so omogočile snovanje med delovnimi ljudmi (uporabniki), ki se v svojem interesu in v interesu svojih otrok sporazumevajo in dogovarjajo z učitelji in vzgojitelji-izvajalci.

Na splošno velja ocena, da so imeli delavci in občani našega glavnega mesta lani možnost vplivanja na razvoj predšolske vzgoje in osnovnega šolstva, še vedno pa jim je razmeroma odtujeno področje usmerjenega izobraževanja. In to zato, ker še vedno ni v zadovoljivi meri zagotovljen vpliv in povezanost združenega dela z razvojem usmerjenega izobraževanja. Tok interesov od temeljnih organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti na ravni občin in mesta do izobraževalnih skupnosti na ravni republike in do posebnih izobraževalnih skupnosti je prešibak in nedosledno usmerjen. To pomeni, da premalo izkoriščamo možnost za vplivanje na razvojne programe usmerjenega izobraževanja, prav tako pa tudi na dogovarjanje o združevanju sredstev za njihovo financiranje.

Prav tako velja tudi trditev, da vpliv na oblikovanje politike na področju usmerjenega izobraževanja tudi ni sorazmerno z višino sredstev, ki jih na območju ljubljanskih občin združujemo za uresničevanje programov in nalog usmerjenega izobraževanja. Iz prispevkov iz dohodka TOZD za usmerjeno izobraževanje se je na območju Ljubljane zbralo v lanskem letu 463 milijonov dinarjev ali 37,5 odstotka vseh zbranih sredstev v SRS. Izobraževalne skupnosti občin v Ljubljani pa so za financiranje svojih programov zbrale v letu 1975 345 milijonov dinarjev po prispevni stopnji iz bruto osebnih dohodkov.

## Spodbudno v Centru

V šolskem letu 1974/75 je obiskovalo srednje šole v Ljubljani 20.079 dijakov, od tega s stalnim prebivališčem v Ljubljani 10.463. Na občino Center odpade 650 dijakov v gimnazijah, 332 v srednjih strokovnih šolah, 406 v poklicnih šolah, oziroma vsega skupaj 1388 (kar je najmanj v primerjavi z drugimi občinami v Ljubljani). Za primerjavo povejmo, da je dijakov iz Šiške skupaj 2791, z Viča pa 2357.

V istem obdobju je obiskovalo višje in visoke šole 5182 rednih in 2238 izrednih slušateljev s stalnim prebivališčem v Ljubljani (vsega skupaj pa jih je bilo 27.908). Od tega jih odpade na Center 105 na višjih šolah, 37 na visokih; 532 študentov iz Centra študira družbene vede, 272 tehniške vede, 86 medicinske vede in 34 umetniške akademije (ali skupaj 1066).

Na območju izobraževalnih skupnosti občin v Ljubljani de-

luje 44 centralnih in 34 podružničnih osnovnih šol. Te šole obiskuje v šolskem letu 1975/76 31.134 otrok, kar je 3,20 odstotka več kot v šolskem letu 1974/75. Posebno osnovno šolo »Janeza Levca« obiskuje v 55 oddelkih 638 otrok. V sedmih osnovnih šolah v občini Center je v 173 oddelkih 4902 otrok, kar je le za malenkost več kot za Bežigradom, kjer je v sedmih osnovnih šolah v 162 oddelkih 4674 otrok. Največ osnovnošolcev v Ljubljani je v Šiški, kjer je v 11 šolah v 284 oddelkih kar 8195 otrok, na Viču pa jih je denimo v 13 šolah v 290 oddelkih 7722 (v Mostah v 6 šolah v 102 oddelkih 5641).

Največ otrok na udeleku pride za Bežigradom in v Šiški (28,9), v Mostah jih je 28,5, v Centru 28,3 in na Viču 26,6. V Ljubljani je povprečno število otrok na oddelku 28,3 (torej toliko kot v Centru). Ob tem velja poudariti, da poprečno število otrok na oddelku zmanjšujejo oddelki podružničnih šol, ki so skromneje zasedeni (v Centru jih ni).

Največ oddelkov podaljšane bivanja (82) ima občina Center, ki vključuje tudi največ otrok (39,12 odstotka), sledijo Bežigrad (69 in 32,90 odst.), Šiška (81 in 24,80 odst.), Vič (65 in 20,49 odst.) ter Moste (35 in 14,18 odstotka).

## Center ima najstarejše objekte

Če si ogledamo še nekatere zanimive številke v zvezi s poprečno starostjo objektov osnovnih šol, potem kaj hitro ugotovimo, da so šole v Centru skoraj dvakrat starejše kot v drugih občinah. Tako je poprečna starost osnovnih šol v naši občini 41 let (za Bežigradom 20,4, v Mostah 24,7, v Šiški 29,3 in na Viču 26 let). Na učenca pride za Bežigradom 6,42 kv. m šolske površine, v Centru 5,76, v Mostah 4, v Šiški 5,96 in na Viču 4,89 kv. metra.

V Ljubljani je v vzgojno varstvene organizacije vključenih 25.856 otrok, od tega 1426 dojenčkov in 9198 predšolskih otrok ali 41 odstotkov vseh otrok v Ljubljani. V VVZ je vključenih tudi 487 šolarjev, organizirana pa sta tudi dva oddelka za razvojno motene predšolske otroke. Blizu polovica (46 odst.) vseh predšolskih otrok pa je vključena v organizirano predšolsko vzgojo in izobraževanje oziroma obiskuje celoletno malo šolo. Naša občina ima v vzgojno varstvenih organizacijah po številu najmanj otrok (2434) — Bežigrad 4200, Moste 4671, Šiška 7591 in

Vič 6960. Največ pa je v vrtcih iz Centra dojenčkov, kar 426 — Bežigrad 300, Moste 153, Šiška 339 in Vič 208. Predšolskih otrok v vrtcih je iz naše občine 1758 — za Bežigradom 1735, v Mostah 1626, v Šiški 2333 in na Viču 1746. Glede na odstotek vključenih otrok v vzgojno varstvene organizacije pa je naša občina daleč na prvem mestu, saj vključuje kar 89,7 odstotka otrok, za Bežigradom 48,4, v Mostah 38, v Šiški 35,2 in na Viču 28 odstotkov.

Tudi kar zadeva odstotek otrok, vključenih v malo šolo, je Center na prvem mestu — vključuje 66 odstotkov otrok, Bežigrad 62, Moste 49, Šiška 40 in Vič le 34 odstotkov.

Kljub pospešeni gradnji VVZ iz sredstev združenih s samopriskom, se zaradi povečanega priliva otrok, število odklonjenih prošelj za sprejem v vrte povečuje. Vendar je stanje v Centru kljub temu najboljše v Ljubljani — odklonjenih je bilo le 448 otrok, za Bežigradom 481, v Mostah 1651, v Šiški 874, na Viču 1255 ali v celi Ljubljani 4709 (21 odstotkov več kot leta 1974!).

## Center je najmuzikalnejši

Zanimivo je, da je občina Center vodilna tudi kar zadeva število otrok vključenih v glasbene šole in to tako v absolutnem številu kot tudi v odstotkih. Kar 990 malčkov hodi v GS (20,19 odstotka vseh), za Bežigradom jih je 706 (15,10 odst.), v Mostah 425 (7,53), v Šiški 707 (8,62) in na Viču 532 (6,88 odstotka). V Ljubljani je tako vsega skupaj zajetih v GS 3360 otrok ali 11,66 odstotka vseh otrok. Torej je Center vključil skoraj dvakrat več otrok v to vrsto dejavnosti kot v drugih ljubljanskih občinah.

Kljub temu, da je situacija v naši občini, v primerjavi z drugimi občinami v Ljubljani dokaj zadovoljiva, pa to vendarle ne pomeni, da je vse v redu. Še veliko bo treba storiti na tem področju, saj se moramo zavedati, da v Centru ni nobenih večjih stanovanjskih gradenj, da zategadelj tudi ni toliko velikih novih potreb. Problem osnovnega šolstva, še prej predšolskega varstva in srednjega ter visokošolskega izobraževanja, moramo gledati povezano enega z drugim. Le tako bomo lahko družbeno akcijo na tem področju zastavili načrtno in jo tako tudi izvajali. V tem sklopu pa se številčni pokazatelji v Ljubljani kažejo v povsem drugačni luči, daleč od tistih, s katerimi bi lahko bili zadovoljni... D. S.

## NA OSNOVNI ŠOLI PRULE USTANOVILI PRVO PIONIRSKO HRANILNICO V LJUBLJANI

### Pionirji — varčevalci

Pionirski odred »Zlatorog« na osnovni šoli Prule je ob koncu februarja dobil svojo pionirsko hranilnico, ki posluje v sestavi sektorja za mladinsko varčevanje pri ljubljanski banki — podružnica Ljubljana. Ta hranilnica je že devetnajsta po vrsti, učenci, za začetek se jih je za varčevanje odločilo 150, pa so dobili hranilne knjižice z začetno vlogo 250 dinarjev. Ob tej priložnosti so učenci pripravili krajši kulturni program, v dar pa so prejeli tudi nekaj knjig.

Poročilo o stanju vlog pionirskih hranilnic za zadnje mesece kaže, da na ta (sodoben) način v ljubljanski banki že varčuje okoli 3.600 otrok, ki so že privarčevali približno 370.370 dinarjev. Sicer pa na območju ljubljanske podružnice varčuje okoli 31.000 šolarjev-varčevalcev, ki so skupaj zbrali približno 7.260.630 dinarjev na tako imenovan klasičen način, kar pomeni, da banka prazni hranilnice po šolah. Vseh mladih varčevalcev, ki varčujejo pri ljubljanski banki — podružnica Ljubljana pa je po bančnih ocenah okoli sto tisoč in imajo privarčevanih preko 120 milijonov dinarjev. Za zdaj je pionirska hranilnica na osnovni šoli Prule edina taka hranilnica v občini Center. D. R.

ZPM LJUBLJANA CENTER JE IMELA KONEC FEBRUARJA LETNO KONFERENCO

## Več sklepov

Uvodoma so člani društev prijateljev mladine, zastopniki šol in vzgojno varstvenih zavodov poslušali zanimivo predavanje Franca Hočevarja »O vzgojnih metodah in oblikah dela z mladimi v prostem času«. Ker so delegati dobili pisмено poročilo o delu zveze, se je razvila razprava o predavanju in o delu zveze in društev. Razpravljalci so ugotovili, da je bila njihova skrb in njihovo delo za pravilno in smotrno koriščenje prostega časa otrok pravilna, da pa bo potrebno še več truda in dela na tem področju. Uspehe so dosegli predvsem z najmlajšimi, ki jih vključujejo v razne vzgojne oblike dela v VVZ, premalo pa so storili za mladino preko 15 leta starosti.

Nadalje so člani DPM ugotavljali, da se življenje mladih v KS brez primernih prostorov ne more odvijati. Člani konference so sprejeli sklep, da bodo zastavili vse svoje sile za ureditev doma za srednješolce v Centru. Zastopniki DPM Stara Ljubljana so poročali, da pri njih obstoja veliko volje za delo z mladimi v prostem času, javljajo se tudi mentorji, ki bi vodili različne interesne dejavnosti — nimajo pa za to primernih prostorov. Upajo, da bodo z novim vrtcem dobili tudi prostor za te potrebe.

Zelo primerna oblika koriščenja prostega časa mladih je tudi mladinski turizem. Žal pa take oblike zahtevajo večja finančna sredstva.

Članice DPM, ki bo zvezo zastopala na skupščini otroškega varstva so zadožili, da prenese stališče konference, da so sredstva, namenjena za socialno šibke otroke za letovanje odločno premajhna, saj je v predlogu programa socialnega skrbstva le 57 odst. lani porabljenih sredstev. Vsi pa vemo, da so ravno otroci iz mestnih središč potrebni spremembe klime. Nadalje so člani društev ugotavljali, da je pomembna oblika dela z mladimi v šolskih počitnicah tudi organiziranje dnevnih letovanj. Žal pa se takih oblik udeležuje vse premalo otrok.

A. Z.

ČE BO VSE V REDU, BO VVZ STARA LJUBLJANA KMALU DOGRAJEN

## Gradnja ni brez težav

Več kot deset let dolga prizadevanja prebivalcev Stare Ljubljane, da bi svojim najmlajšim končno zagotovili primerno vzgojo in varstvo, da bi preprosto povedano, zgradili vrtec, dobivajo ta čas vse bolj oprijemljive oblike. V Ulici na grad, prislojen na grajsko pobočje namreč raste nov VVZ, ki ga po projektu inž. arh. Milana Štruklja gradi novomeški »Pionir«. V vrtcu bo prostora za 180 otrok.

Sredstva za ta vrtec je med drugim prispeval nekdanji svet za otroško varstvo pri TIS, lani pa tudi občinska skupnost za otroško varstvo ter seveda občina Center. Po mnenju izvajalcev poteka dela po načrtu, čeprav je neugodno vreme decembra in januarja v manjši meri oviralo normalen potek.

Predračunska vrednost tega vrtca je znašala okoli 9 milijonov dinarjev, vendar je bilo zaradi zahtevnosti terena potrebno dodatno temeljenje oziroma urejanje vrste opornih zidov, za katere je moral investitor zagotoviti dodatni milijon dinarjev. Naslednji dodatni milijon dinarjev je terjalo zaklonišče. Med samo gradnjo se je tudi pokazalo, da teren prej ni bil dovolj raziskan in je dodatno delo pri temeljenju terjalo nova sredstva v višini 350.000 dinarjev. Seveda pa se tudi tu ni bilo mogoče izogniti podražitvam gradbenih materialov in storitev, kar je zahtevalo novih 1.500.000 dinarjev. Vrtec je podoben objektu v

soseski BS7 za Bežigradom in ima 8 igralnic z odprtimi terasami (skupaj okoli 1200 kv. m uporabne površine). Predvidena je tudi razdelilna kuhinja, pralnica v tem vrtcu pa bo imela večje zmogljivosti, tako da jo bodo lahko uporabljali tudi drugi vrteci.

S tem vrtcem bodo verjetno v celoti pokrite vse potrebe po otroškem varstvu v tem delu Stare Ljubljane, vendar bo leto zagotovljeno le za otroke od drugega leta naprej, kajti v vrtcu niso predvidene jaslji. Za te se bo najbrž treba dogovoriti pri katerem od bližnjih vrtcev, ker bi jaslji tega vrtca še bolj podražile že sicer drag objekt, razen tega pa bi »na ta račun« lahko sprejeli v varstvo občutno manj otrok.

Sredstva za ta vrtec so v celoti zagotovljena in če bo šlo vse po načrtih, se bodo morala ob koncu letošnje pomladi tudi dela približati koncu. Naročena je tudi že oprema, ni pa še urejeno vprašanje zunanje ureditve in ureditve okolice. O tem se mora investitor še dogovoriti z ljubljanskim regionalnim zavodom za spomeniško varstvo. Le-ta namreč postavlja precej zahtevne pogoje, ki zahtevajo soglasje za projekt zunanje ureditve. Investitor, občina Center, pa sodi, da nekateri niso sprejemljivi in ne morejo soditi k tej investiciji, zato se bodo morali o tem še dodatno dogovoriti.

D. B.

